

Rudolf Steiner

**SLAVNOST SVATODUŠNÍ,
SVÁTEK SVOBODNÉ INDIVIDUALITY**

Hamburk 75- května 1910

Poznáte pravdu a pravda vás osvobodí. Slavnosti, památky času, obracejí naše myšlenky a city k minulosti. Svým významem vzbuzují v nás představy, které nás spojují se vším, co bylo v minulosti naším duším svaté. Ale pochopením smyslu takových slavností probouzejí se v nás ještě i jiné představy, takové, které obracejí náš zrak k budoucnosti lidstva. To znamená k budoucnosti našich vlastních duší. Probouzejí se v nás city, které nás plní nadšením, jímž se vží- váme do budoucnosti, a ideály vzněcují naši vůli, která nám dává sílu působit tak, abychom mohli své úkoly pro budoucnost plnit stále lépe.

V hlubším slova smyslu, dívající se duchovně dopředu i nazpět, smíme takto chápat slavnost svatodušní. A co tyto svátky znamenají pro lidstvo západních zemí, to se před nás staví v mohutném obraze, hluboce promlouvajícím k naší mysli. Tento obraz známe zajisté všichni. Zakladatel a původce křesťanství po dokonání mystéria na Golgotě dlel ještě nějaký čas mezi těmi, kteří byli schopni zřít jej v oné tělesnosti, kterou přijal po tomto mystériu. A pak je nám dále jako další sled události předváděna před duši řada významných obrazů. Tělesnost, kterou zakladatel křesťanství vzal na sebe po mystériu na Golgotě, rozplývá se před jeho nej bližšími vyznavači viditelně v mohutném vidění, v tak zvaném nanebevstoupení.

A po deseti dnech pak následuje to, co je vyznačeno v obraze dů- tklivě promlouvajícím ke všem srdcím, která chtějí rozumět. Jsou tu shromáždění vyznavači Krista, ti, kteří mu porozuměli nejdříve. Hluboce cítí mocný impuls, který Kristem vstoupil do vývoje lidstva. A jejich duše očekávají plny naděje splnění toho, co jim bylo přislíbeno, očekávají události, které se mají uskutečnit v jejich vlastních duších. Jsou tu shromáždění v hluboké vroucnosti první vyznavači a ti, kteří porozuměli Kristovu impulsu v den svatodušní slavnosti, odedávna slavené v jejich

krajinách. Jejich duše jsou povznášeny k vyššímu nazírání, volány tím, co je naznačeno v obraze „mohutného burácení“, aby se obraceli se svou schopností zření k tomu, co pro ně nadejde, až budou žít na této Zemi vždy v nových a nových vtěleních, s oním žhoucím podnětem, který přijali do svých srdcí.

A před naší duši vystává obraz „ohnivých jazyků“, sestupujících na hlavu každého z těchto vyznavačů. A mohutné vidění ukazuje zúčastněným, jaká bude budoucnost tohoto podnětu. Neboť takto shromáždění a v duchu zřící duchový svět, první, kteří pochopili Krista, cítili se v této chvíli tak, jako by nemluvili k těm, kteří jsou v jejich bezprostřední prostorové a časové blízkosti: cítí svá srdce přenesena daleko k nejružnějším národům okruhu Země. A cítí, jako by v jejich srdcích ožilo něco, co je přeložitelné do všech jazyků, do chápání srdcí všech lidí. První vyznavači cítí se v tomto mohutném vidění, které k nim přichází z budoucnosti křesťanství, jakoby obklopeni budoucími vyznavači všech národů světa. A cítí to tak, jako kdyby měli moc hlásat křesťanské zvěstování slovy, která jsou srozumitelná nejen těm, kdo jsou v jejich bezprostřední prostorové a časové blízkosti, nýbrž všem lidem na Zemi, s nimiž se v budoucnosti setkají.

Takový byl vnitřní citový obsah první křesťanské slavnosti svatodušní pro duši prvních vyznavačů křesťanství. Avšak vysvětlení, která jsou ve smyslu skutečně ezoterního křesťanství podávána a odívána do obrazů, praví: Duch, nazývaný také Duchem svátým, jenž tu je přítomen, který sesílal svou sílu k Zemi v době, kdy Ježíš Kristus seslal svého ducha na Zemi, a který se opět zjevil, když byl Ježíš křtěn Janem Křtitelem, týž Duch sestupuje nyní v jiné podobě: v podobě mnoha jednotlivých zářících ohnivých jazyků se snáší na jednotlivé individuality těch, kteří první porozuměli křesťanství. O tomto Duchu svátém mluví se o svatodušním svátku ještě zcela zvláštním způsobem. Představme si ve své duši význam slova Duch svátý, jak je míněn v evangelích. Jak se vůbec mluvilo o duchu ve starých dobách, i v těch, které předcházely křesťanskému zvěstování[^]

Ve starých dobách se mluvilo o duchu v mnoha směrech, zvláště však v jednom vztahu. Panoval tu názor, opět ospravedlněný naším dnešním duchovně-vědeckým poznáním: když člověk zrozením vstoupí do vezdejšího bytí, které probíhá mezi zrozením a smrtí, je tělo, do něhož

vstupuje jeho individualita, určováno dvojím způsobem.

V podstatě má tato lidská tělesnost splnit dvojí úkol: svou tělesností jsme všeobecně lidmi. Ale touto svou tělesností jsme především lidmi příslušejícími tomu nebo onomu národu, te' nebo oné rase, té nebo oné rodině. V oněch starých dobách, které předcházely zvěstování křesťanství, pociťovali lidé ještě málo z toho, co dnes nazýváme všeobecným lidstvím. Měli ještě málo porozumění pro ono všeobecně lidské, pro pocit příslušnosti k sobě navzájem, který je od dob křesťanského zvěstování čím dále tím více v lidských srdcích, a který nám praví: Jsi člověkem spolu se všemi lidmi Země! Oproti tomu měl tehdy člověk více pocit, který řadí jednotlivce jako příslušníka určitého národa či kmene. To je dokonce vyjádřeno odedávna úctyhodným hinduismem, vírou, že pravým hinduistou může být jen ten, kdo je jím pokrevním společenstvím. Toho se také v mnohém směru přidržovali i příslušníci starohebrejského národa před příchodem Ježíše Krista, i když tuto zásadu mnohonásobně porušovali. Podle jejich názoru byl člověk příslušníkem svého národa teprve tím, když byl do něho postaven rodiči náležejícími tomuto národu, to jest když byl s tímto národem pokrevně spřízněn.

Ale cítili také ještě něco jiného. U všech národů cítil se člověk ve starých dobách vždy více nebo méně členem svého kmene nebo národa, a čím dále jdeme nazpět do pradávnejší minulosti, tím intenzivnější je tento pocit člověka jako příslušníka národa, nikoli jako jednotlivé osobnosti. Ale ponenáhlu se lidé přece jen učili cítit se jako jednotlivci, jako jednotlivé lidské individuality s individuálními lidskými vlastnostmi. To bylo pociťováno téměř jako dva principy působící v našem zevním lidství: příslušnost k národu a individualizace jednotlivého člověka.

Síly náležející k těmto dvěma principům byly různým způsobem připisovány oběma rodičům. Princip, jímž člověk náležel spíše svému národu, jímž se více zařazoval mezi členy svého národa, připisoval se dědictví po matce. Kdo se cítil ve smyslu starého nazírání, pravil o matce: V ní vládne duch národa. Matka byla naplněna duchem národa; předávala jako dědictví dítěti vlastnosti všeobecně národně lidské. O otci se pravilo, že je nositelem, dědicem onoho principu, který dává člověku vlastnosti spíše individuální, osobité. Když tedy člověk - ještě také ve smyslu starohebrejského předkřesťanského

ho národa - zrozením vstoupil do zdejšího života, mohlo se říci: Je

to osobnost, individualita silami svého otce. Ale matka byla naplněna v celé své bytosti duchem, který vládl národu, a přenášela jej na dítě. O matce se říkalo, že v ní přebývá duch národa. A v této souvislosti se mluvilo zejména o tom duchu, který sesílá svoje síly z duchových říší do lidstva tím, že dává proudit svým silám na hmotný svět do lidstva oklikou přes matku.

Nyní však přinesl Kristův podnět nové nazírání: duch, o němž se dříve mluvilo jako o duchu národa, tento duch má být nyní vystřídán duchem jemu sice příbuzným, ale stojícím a působícím mnohem výše; duchem, který je k celému lidstvu v takovém poměru, v jakém byl starý duch k jednotlivým národům. Tento duch měl být nyní lidstvu oznámen, měl ho naplnit vnitřní silou, která praví: Necítím se už pouhým příslušníkem jedné části lidstva, nýbrž lidstva celého. Jsem údem všeho lidstva a budu se cítit jeho částí čím dál tím víc. Síla, která tedy vliła do celého lidstva toto všeobecné lidství, byla připisována Duchu svátému. Tak se povýšil duch, který se projevoval zprvu v síle přecházející z ducha národa do matek, k Duchu svátému.

Ten, který měl přinést lidstvu sílu, vytvářející stále více všelidskou pospolitost v pozemském životě, mohl jako první přebývat v těle, které bylo zděděno ve smyslu síly Ducha svátého. To však přijala jako zvěstování matka Ježíšova. A ve smyslu Matoušova evangelia zjišťujeme, jak se Josef vyděsil. A o něm se nám praví, že byl zbožný muž, to jest ve smyslu dřívějších pojmů takový muž, který mohl jen věřit, bude-li mít jednou dítě, bude zrozeno z ducha jeho národa. A nyní se dozvídá, že matka jeho dítěte je naplněna, proniknuta - neboť takový je správný význam v naší mluvě - silou Ducha, který není jen duchem národa, nýbrž Duchem všeho lidstva! A Josef nevěří, že by mohl mít něco společného se ženou, která by mu mohla porodit dítě, které v sobě chová Ducha celého lidstva, nikoli však ducha, jehož se ve své zbožnosti přidržoval. A tu, jak se říká, chtěl ji „tajně opustit“. A teprve, když se mu také dostalo sdělení z duchových světů, které mu dodalo síly, mohl se odhodlat mít syna od ženy prolnuté a naplněné silou Ducha svátého.

Tento Duch vyvíjí tvůrčí činnost tím, že zrozením Ježíše Nazaretského dává proudit svým silám do lidského vývoje. A je dále čin-

ným při mohutné udalosti křtu v Jordáně. Nyní rozumíme tomu, co je síla Ducha svátého. Je to síla, která má člověka čím dále tím více pozvedat nade všechno, co ho odlišuje a odděluje, k tomu, co jej činí členem celého Zemi naplňujícího lidstva, síla, která působí a váže jako duševní pouto jednu duši k druhé, zcela lhostejno, v jakém těle tato duše přebývá.

O témže Duchu svátém se nám však praví, že je to on, kdo v jiném zjevení proudí o slavnosti svatodušní do osobností, které jako první porozuměly křesťanství. Při křtu v Jordáně máme před sebou obraz Ducha v podobě holubice. Teď se nám ale jeví jiný obraz: obraz ohnivých jazyků. Je to jediná holubice, jednotná podoba, v níž se projevuje Duch svátý při Janově křtu v Jordáně. O slavnosti svatodušní se projevuje v mnoha jednotlivých jazycích! A každý z těchto jednotlivých jazyků inspiruje individuality, každou individualitu prvních vyznavačů křesťanství. - Čím je tudíž naší duši tento svatodušní symbolč

Poté co nositel všelidského Ducha působil na Zemi, poté co Kristus nechal své poslední schrány rozplynout do všelidskosti, poté co jako jednotný celek vzešla jednotná povaha Kristových schrán v duchovní bytí Země, teprve pak tu byla dána možnost, aby ze srdcí těch, kteří pochopili Kristův impulz, vyrostla schopnost mluvit o tomto Kristově impulzu a působit v jeho smyslu. Tento Kristův podnět zapadl, pokud se projevil v zevních schránkách, nanebevstoupením v jednotném duchovém světě. Vynořil se opět po deseti dnech ze srdcí jednotlivých osobností těch, kteří první pochopili křesťanství. A tím, že týž Duch, který působil v síle Kristova impulzu, se znovu zjevil v mnohonásobné podobě, tím se stali první vyznavači křesťanství nositeli a hlasateli Kristova poselství a uvedli tak na počátku křesťanského vývoje mohutné znamení pravdy, které nám říká: Jako jeden každý z prvních vyznavačů přijal a směl přijmout Kristův podnět, směl jej přijmout v podobě ohnivých jazyků inspirujících jeho vlastní duši, tak můžete i vy všichni, budete-li usilovat o porozumění tomuto Kristovu impulzu, individualizovat síly, přijmout Kristův impulz do svých srdcí, přijmout sílu, která pak ve vás bude moci být čím dál tím dokonalejší.

Nezměrná naděje vyrůstá nám z tohoto znamení pravdy vztyče-

ného tehdy u kolébky křesťanství. A člověk může cítit, čím více se zdokonaluje, že Duch svatý mluví z jeho vlastního nitra tou měrou, nakolik je jeho myšlení, cítění a chtění proniknuto tímto Duchem svátým, který svým rozdělením, svým zmnohonásobeným individuálním duchem spočívá také v každé jednotlivé lidské osobnosti. Tím je nám lidem Duch svatý vzhledem k našemu budoucímu vývoji Duchem vývoje ke svobodnému člověku, k svobodné lidské duši. Duch svobody vládne v Duchu, jenž sestoupil na první vyznavače křesťanství o první slavnosti svatodušní, v Duchu, jehož nej význačnější vlastnost naznačuje sám Kristus Ježíš slovy: „Poznáte pravdu a pravda vás osvobodí!“

Člověk se může stát svobodným jen v duchu. Dokud je závislý na tom, v čem jeho duch přebývá jako ve své tělesnosti, dotud zůstává otrokem této tělesnosti. Člověk se může stát svobodným jen tehdy, když najde sama sebe v duchu a když z ducha ovládne všechno, co je v něm. Stát se svobodným předpokládá nalézt sebe sama v sobě jako ducha. Pravdivý duch, v němž můžeme najít sebe, je všeobecný duch lidství, jež poznáváme jako Ducha svátého, sestupujícího ve svatodušní dny do nás, jež musíme zrodit sami v sobě a jemuž musíme umožnit, aby se v nás projevoval. Tak se nám mění svatodušní symbol v náš mohutný ideál svobodného vývoje lidské duše, v ideál ucelené svobodné individuality.

To cítili - ani ne tak jasným uvědomováním, jako spíše z inspirace - více nebo méně temně všichni, kteří pro slavnost svatodušní stanovili určitý den v roce. Skutečně hluboce pozoruhodné je samo zevní ustanovení velkých svátečních dnů. Málo rozumí světu ten, kdo nedovede vycítit moudrost vládnoucí v ustanovení velkých svátečních dnů v roce. Všimněme si jen tří ročních slavností: svátků vánočních, velikonočních a svátků svatodušních! Vánoce připadají jako křesťanské svátky na zcela určitý den v roce. Jsou jednou provždy stanoveny na určitý den v prosinci. Každoročně je slavíme v týž den. Jinak je tomu se svátky velikonočními. Velikonoce jsou pohyblivé svátky, které jsou stanoveny hvězdnými konstelacemi na nebi. Velikonoce se slaví vždy první neděli po úplňku, který následuje po jarní rovnodennosti. Proto musí člověk obracet svůj zrak k nebeským výšinám, kde hvězdy krouží po své dráze a zvěstují nám z nebeských dálav zákony světa. Velikonoce jsou pohyblivý svátek, jako je u každé lidské individuality pohyblivý okamžik, kdy se v něm probudí síly vyššího člověka s vyšším vědomím, které ho osvobozuje od

obyčejné nižší lidskosti. Jako připadají Velikonoce v každém roce na jiný den, tak nadchází pro každého jednotlivého člověka - podle jeho minulosti a podle intenzity jeho usilování - dříve nebo později okamžik, kdy si uvědomí: „Nyní mohu v sobě najít sílu, aby ze mne povstal vyšší člověk!“

Ale Vánoce jsou svátky nepohyblivé. Je to svátek přicházející tehdy, když člověk předtím viděl vzkvétání a odkvétání přírody, kdy sledoval v přírodě všechny prýšticí a proudící síly. A nyní člověk vidí pozemské bytí ve stavu spánku, když vtáhlo do sebe síly zárodků; zevní příroda se stáhla do sebe se vším, co v ní spočívá jako vyvěrající síly. V době, kdy se tyto prýšticí síly jeví zevnímu smyslovému světu nejméně, kdy sama Země ukazuje, jak se v určité době duchovní síly stahují nazpět, aby se sbíraly pro život příštího roku, kdy zevní příroda mlčí nejvíce, v té době má člověk o svátcích vánočních v sobě vzbuzovat myšlenku, že je tu pro něho naděje. Ze není spojen jen se silami Země, které se teď ve vánoční době odmlčely, nýbrž že je spojen se silami, které nikdy nemlčí, se silami, které neobývají! pouze Zemi, nýbrž i říši duchovou. Tato naděje má vzejít v jeho duši v době, kdy viděl Zemi usínat. Tato naděje má prýštit z nejhlubšího nitra duše samé a duchovně jasno má být právě tehdy, kdy je v zevní fyzické přírodě nejtemněji. Vánoční slavnost má člověku připomínat, že je zprvu silami svého jáství právě tak upoután ke svému pozemskému tělu, jako je to, co je kolem něho, vázáno na postup Země během roku. S usnutím Země, ke kterému každého roku dochází ve stejné době, jsou také vánoční svátky stanoveny na tutéž dobu. V ní si má člověk vzpomenout, že je připoután k tělu, ale že není odsouzen k tomu, aby zůstal spojen jedině s ním, nýbrž že má čerpat naději nalézt v sobě sílu, aby se sám stal svobodnou duší. Co poznáváme jako význam vánočních svátků, to nás má takto upomínat na naše spojení s tělem a na naše očekávání, že se od tohoto těla osvobodíme.

Záleží však na našem vlastním snažení, zdali dříve nebo později rozvineme tyto síly, v něž můžeme doufat, a které nás opět obrátí vzhůru k duchovnu, k nebesům. Abychom takto smýšleli, k tomu nás má vést znamení velikonočních svátků.

Velikonoční svátky nám mají připomínat, že nepoužíváme jen síly, které přicházejí z našeho těla a které jsou také silami božsky-duchovními. Velikonoční svátky nám mají připomenout, že se můžeme jako lidé také pozvednout nad Zemi. Proto je to slavnost velikonoční, jež nám připomíná sílu, která se dříve či později v nás probudí. Velikonoce jsou

pohyblivé svátky a jsou určovány postavením hvězd na nebi. Člověk musí probouzet vzpomínku na to, čím se může stát tím, když obrací svůj zrak k nebesům, aby viděl, jak může být osvobozen ode všeho pozemského bytí, a jak se může povznést nade všechno pozemské bytí.

V tom, čeho se nám dostává jako takové síly, spočívá možnost naší vnitřní svobody, našeho vnitřního osvobození. Cítíme-li v sobě, že se můžeme povznést nad sebe, pak se také vynasnažíme tohoto povznesení dosáhnout. Pak také budeme chtít osvobodit svého vnitřního člověka, odpoutat jej od jeho závislosti na zevním člověku. Pak budeme sice dále přebývat ve svém zevním člověku, ale budeme si plně vědomi vnitřní duchovní síly svého vnitřního člověka. A na té chvíli, kdy jsme v sobě zjistili, že se již můžeme osvobodit, na těchto vnitřních Velikonocích pak závisí, dosáhneme-li také doby svatodušní, jestliže naplníme nyní toho ducha, kterého jsme v sobě našli, obsahem, jenž není z tohoto světa, nýbrž ze světa duchového. Jedině tento obsah z tohoto duchového světa nás může osvobodit. Je to duchovní pravda, o které Kristus pravil: „Poznáte pravdu a pravda vás osvobodí.“

Proto jsou svátky svatodušní závislé na svátcích velikonočních. Jsou následkem slavnosti velikonoční: Velikonoce, stanovené časově podle konstelací na nebi, svátky svatodušní jako něco, co musí následovat jako nutný účinek po určitém počtu týdnů po Velikonocích.

Tak při hlubším přemýšlení pozorujeme, že ve stanovení doby velkých ročních svátků vládne hluboká moudrost. Vidíme, že tyto slavnosti jsou nutně právě takto stanoveny v průběhu roku, a že nám každý rok předvádějí, čím jsme jako lidé byli, čím jsme a čím se můžeme stát. Naučíme-li se tímto způsobem uvažovat o těchto svátcích, pak se nám, jako svátky, které nás spojují se vším minulým, stanou něčím, co je jako podnět vloženo do lidstva, aby se dostalo kupředu. Zvláště jsou to svátky svatodušní, které, když jim takto rozumíme,

nám propůjčují důvěru, sílu i naději, víme-li, čím se můžeme ve svých duších stát tehdy, budeme-li následovat ty, kteří se svým prvním porozuměním Kristově impulsu stali hodnými toho, aby se nad ně snesly ohnivé jazyky. Před naším duchovním zrakem se nám jako zázrak vybavuje připravenost na přijetí Ducha svátého, rozumíme-li těmto svátkům jako svátkům budoucnosti. Ale pak musíme také těmto svatodušním svátkům rozumět opravdu v křesťanském smyslu. Musíme se pak učit, jak porozumět tomu, co ty mocné jazyky, ty mohutné svatodušní inspirace říkaly. Co znělo jako kovové tóny v burácení, jak je nám to líčeno v onom obraze, který je našim duším předváděn jako svatodušní obraz prvních křesťanských svátků svatodušních^ Co to bylo za hlasy, které zněly úchvatnou harmonií sfér: „Pocítili jste sílu Kristova impulsu, vy první, kteří jste mu porozuměli. A síla Kristova se tak stala ve vás silou vlastní duše, takže každá jednotlivá duše se stala schopnou spatřit po události na Golgotě přítomnost Kristovu; tak silně působil na každého z vás Kristův impuls!"

Kristův impuls je však podnětem svobody. Jak působí v pravém slova smyslu, to není patrné tehdy, působí-li mimo lidskou duši. Pravé působení Kristova impulsu je zřetelné teprve tehdy, když počne působit v individuální lidské duši. A ti, kteří první pochopili Krista, cítili se působením svatodušní události povoláni zvěstovat to, co žilo v jejich vlastních duších, co jim v jejich duších vyvstávalo ve zjeveních a inspiracích jako obsah Kristova učení. Kristus dal této síle, tomu slovu vzejít ve své vlastní duši, a oni je měli zvěstovat jako křesťanské poselství. Tím, že si byli vědomi, že Kristův impuls působil již v oné svaté přípravě, kterou prošli před slavností svatodušní, cítili se povoláni mluvit silou Kristova impulsu, který v nich působil, dát v sobě samých mluvit ohnivým jazykům, individualizovanému Duchu svátému. Cítili se povoláni jít zvěstovat poselství Kristovo.

Ti, kdo chápali smysl svatodušní události, neuznávali pouze to, co jim pravil Kristus, pouze ta slova, která Kristus tehdy pronášel, nýbrž slovy Kristovými jim bylo všechno, co přichází ze síly duše, která v sobě cítí jeho podnět. Proto se vlévá Duch svátý jako individualizovaný duch do každé jednotlivé lidské duše, která v sobě vyvíjí sílu pociťovat Kristův impuls. A pak se stane takové duši novým toto sdělené slovo: „Jsem s vámi po všechny dny až do skonání světa!"

Pak se smí všichni, kteří se vážně snaží rozumět impulzu Kristovu ve svých srdcích, cítit povoláními zvěstovat slovo Kristovo působením podnětů, které vyvolává Kristův impuls v jejich srdcích, i kdyby to slovo znělo vždy nově a vždy jinak v každém dalším vývojovém údobí lidstva. Duch svátý nebyl vylit shůry dolů proto, abychom ustrnuli na několika málo slovech evangelií vyslovených v prvních desetiletích po založení křesťanství, nýbrž proto byl vylit, aby poselství Kristovo mohlo být podáváno vždy novým způsobem. Podle toho, jak lidské duše postupují od údobí k údobí, od inkarnace k inkarnaci, musí jim být podáváno vždy něco nového. Anebo by snad měly být duše kráčející od vtělení ke vtělení odkázány jen na to, aby slyšely zvěstování Kristovo vždy stejnými slovy, která byla pronášena tenkrát, když tyto duše byly inkarnovány v tělech současníků zjevení Krista na Zemi. V Kristově impulzu spočívá síla promlouvat ke všem lidem až do ukončení cyklu vývoje naší Země. K tomu muselo přistoupit něco, co umožnilo, aby poselství Kristovo mohlo být v každém vývojovém údobí zvěstováno odpovídajícím způsobem vždy pokročilejším lidským duším. A cítíme-li plnou sílu a moc svatodušního podnětu, pak máme vytušit, že jsme povinni naslouchat slovům: „Jsem u vás po všechny dny až do ukončení zemského vývoje.“ A naplníte-li se Kristovým impulzem, tehdy můžete slova, která byla vyslovena při založení křesťanství jeho zakladatelem, slyšet ve všech vývojových epochách, slova, která mluví Kristus ve všech dobách, poněvadž je s lidmi ve všech dobách, a jeho slova jsou slyšitelná všem, kteří je chtějí slyšet.

A tak chápeme sílu svatodušního impulzu jako něco, co nás opravňuje spatřovat křesťanství v jeho neustálém růstu, jak nám přináší stále nová a nová zjevení. A my, kteří jsme si vědomi toho, že s dnešní duchovní vědou k nám z duchovných kůrů pronikají Kristova slova, aby byla zvěstována, pravíme těm, kteří chtějí uchovat křesťanství v jeho prvotní formě: Cítíme se být těmi, kteří Kristu vpravdě rozumí, neboť rozumí vlastnímu smyslu svatodušního svátku.

Cítíme-li se být tak povoláními získávat z křesťanství vždy novou a novou moudrost, pak dostáváme právě onu moudrost, která je přiměřená duši vyvíjející se od inkarnace k inkarnaci.

Křesťanství v sobě skrývá nekonečnou plnost a nekonečné bohatství. Ale lidé neměli vždy nekonečnou plnost a bohatství ve stoletích, kdy

křesťanství musilo být poprvé zvěstováno. Jaká by to byla domýšlivost říci dnes: Lidstvo je již zralé, aby rozumělo křesťanství v jeho nekonečné plnosti a v jeho nekonečné velikosti! Jedině pravá křesťanská pokora to je, která říká: Rozsah křesťanské moudrosti je nekonečný, avšak schopnost lidí přijímat tuto moudrost byla zprvu omezená; bude však v budoucnu stále dokonalejší a zralejší.

Pohledme jen na první křesťanská století, ano, dokonce až do našich časů! Kristův impuls daroval lidem na Zemi mocný podnět, největší podnět, jehož se ve vývoji Země lidstvu dostalo. To si může uvědomit každý, kdo se naučí znát zemský vývoj v jeho základních zákonitostech. Ale na jedno by se přitom nemělo zapomínat: z toho, co obnáší Kristův impuls, bylo dosud pochopeno minimum. V bezmála dvou tisíciletích křesťanského vývoje nemohlo být dosud to, co obsahuje ezoterní křesťanství - co však bylo určeno jen pro ty, jimž bylo křesťanství přineseno jako skrytá nauka - včleněno do zevního, exoterního života. Nemohlo být například ještě včleněno do zevního života to, co lze v nynějším vývojovém údobí hlásat jako křesťanskou pravdu: znovuvtělování člověka čili reinkarnace. A když dnes hlásáme reinkarnaci, jsme si toho právě vědomi v tom smyslu, jak jsme dnes popisovali význam slavnosti svatodušní: reinkarnace je křesťanská pravda, která může být dnes hlášána již zralejším duším také exoterně, zevně. Ale nemohla být podávána nezralým duším v prvních stoletích křesťanského zvěstování.

Je to ještě málo, poukážeme-li na jednotlivých místech na to, že také v křesťanství je obsažena myšlenka reinkarnace. Ode všech odpůrců duchovní vědy, kteří se nazývají křesťany, můžeme se poučit, jak málo se v exoterním křesťanství ví o znovuvtělování. To jediné, co se ví, je, že věda o duchovnu učí něčemu jako znovuvtělování! To lidem stačí, aby říkali, že je to nauka indická nebo buddhistická. Nikdo neví, že živoucí Kristus je z duchových světů živým učitelem znovuvtělování. Věří se, že pouze staré, zakonzervované nauky lidstva mají být sdělovány. Reinkarnace a také nauka o karmě, kterými se budeme v příštích dnech zabývat, jsou něco, co dosud nemohlo proniknout do exoterního křesťanství. Jen po částech, v jednotlivých dílech, musela být lidstvu postupně zvěstována plná pravda, která je v křesťanství obsažena.

, Ale Kristovým impulzem samým, který není nauka nebo doktrína, nýbrž síla, jež musí být prožívána v nej niternější duši, tímto impulzem je něco dáno. Teprve když uvedeme Kristův impuls do souvislosti s naukou o znovuvtělování, můžeme porozumět tomu, co je jím dáno lidstvu. Víme, že jen několik století před vznikem křesťanství byla na Východě dána jiná nauka, nauka velkého Buddha. Zatímco síla impulsu Kristova se rozšiřovala z přední Asie na Západ, byl Východ svědkem dalekosáhlého šíření buddhismu. O buddhismu však víme, že obsahuje nauku o znovuvtělování. Ale jak ji sděluješ

Buddhismus se jeví tomu, kdo zná skutečnosti, jako poslední výsledek nauk a zjevení, které mu předcházely. Proto buddhismus v sobě zahrnuje veškerou velikost pravěku. Představuje něco jako poslední důsledek pramoudrosti lidstva, ve které byla obsažena i nauka o reinkarnaci. Ale jakým způsobem ji buddhismus vyjadřuje ve svých zjeveních! Tak, že člověk pohlíží na inkarnace, které již prožil, a dívá se na inkarnace, které ještě musí prožít. V buddhismu je nauka, že člověk prochází inkarnacemi, zcela exoterní. Nehovořme tu v nějaké abstraktní rovnosti všech náboženství! Ve skutečnosti jsou přece značné, silné rozdíly, jako například mezi křesťanstvím, které po staletí žádnou myšlenku o reinkarnaci nehájilo, a exoterním buddhismem, který žil a zabýval se těmito myšlenkami. Nesmíme věci posuzovat abstraktně, nýbrž vždy musíme uznávat svět skutečností. V buddhismu vládne jistota, že se člověk opět a opět vrací na Zemi. Ale buddhista na to pohlíží tak, že si řekne: Bojuj proti nutkání procházet těmito inkarnacemi, neboť tvojí úlohou je osvobodit se pokud možno brzy od žízně po procházení inkarnacemi, žít osvobozen ode všech pozemských inkarnací v duchové říši.

Tak pohlíží buddhista na lidské inkarnace, jak po sobě následují. Aie snaží se vytvořit si pokud možno tolik sil, aby se z těchto inkarnací co možná brzy vymanil. Něco buddhismu chybí, a to ukazuje jeho exoterní nauka. Nemá v sobě nic, co bychom mohli nazvat podnětem, který by byl tak silný, aby se v člověku zdokonalil a aby si buddhista mohl říci: Jen ať tyto inkarnace přicházejí! My se pomocí Kristova impulsu můžeme utvářet tak, že zkušenostmi a prožitky z nich vytěžíme čím dál tím více. Kristovým impulzem nabýváme síly, která může dávat těmto inkarnacím stále vyšší obsah.

Pronikněte buddhismus - anebo to, co je v něm pravou naukou o reinkarnaci - Kristovým impulzem, a dostanete nový živel, který dává Zemi nový smysl vývoje lidstva.

A na druhé straně tu máme křesťanství: křesťanství má Kristův impulz také jako něco exoterního. A jak to bylo s tímto impulzem v minulých stoletích*?- Exoterní křesťan vidí zajisté v tomto podnětu něco nekonečně dokonalého, co v něm má žít jako veliký ideál, jemuž se stále více a více přibližuje. Ale jakou domyšlivostí by bylo pro křesťana domnívat se, že by mohl nabýt v jediné inkarnaci dostatek síly k tomu, aby rozvíjel zárodek, který může být podněcován Kristovým impulzem! Jakou domyšlivostí by bylo pro exoterního křesťana, kdyby věřil, že bychom mohli vykonat něco, co by dostačovalo k tomu, aby se Kristův impulz plně rozvinul v jednom vtělení! Exoterní křesťan proto řekne: Procházíme branou smrti. Pak budeme mít v duchových říších příležitost vyvíjet se dále a přivést Kristův impulz k dalšímu rozkvětu. A tak připojuje exoterní křesťan ke smrti duchovní život, z něhož se již nevrací na Zem. Porozuměl exoterní křesťan Kristovu impulzu, když věří, že k životu na Zemi se připojuje život v duchových říších? Nikoli, neporozuměl! Neboť kdyby mu rozuměl, nemohl by nikdy věřit, že to, co mu má dát Kristův impulz, může si vydobýt v duchovém životě, který se po smrti, bez návratu na Zem, připojuje k pozemskému životu.

Aby mohlo dojít k osvobozujícímu činu na Golgotě a mohlo být dosaženo vítězství nad smrtí, musel sám Kristus sestoupit z duchových říší do tohoto pozemského života. Musil tak učinit proto, aby bylo vykonáno to, co mohlo být podstoupeno a prožito jen na naší Zemi. Proto sestoupil Kristus na Zem, poněvadž síla činu mystéria na Golgotě musela působit na lidi ve fyzickém těle. Proto může Kristova síla působit jen na lidi ve fyzickém těle. Když člověk ve fyzickém těle přijal sílu mystéria na Golgotě, pak může tento impulz působit dále, když člověk prochází branou smrti. Ale Kristův podnět může působit dále jen natolik, nakolik ho člověk přijal v životě mezi zrozením a smrtí. Zdokonalení tohoto přijatého impulzu si musí člověk vydobýt, až se opět vrátí na Zem. A jen dalšími, za sebou následujícími pozemskými životy může se člověk naučit znát, co v Kristově impulzu žije. Člověk by mu nikdy nemohl porozumět, kdyby žil na Zemi jen jednou: tento podnět nás musí provázet opakovanými životy v těle, poněvadž právě naše Země je místem pro porozumění a pro

prožití mystéria Golgoty.

Tak je křesťanství srozumitelné jen tehdy, nahradíme-li odvážnou myšlenku, že by bylo možno prožít Kristův impuls v jediné inkarnaci, myšlenkou jinou, totiž že jen opakovanými životy na Zemi může se člověk zdokonalit tak, že je schopný plně do důsledku prožít v sobě ideál Krista. Pak může všechno, čeho se přitom dobral, vnést vzhůru do duchového světa. Ale může tam přinést jen tolik, kolik zde na Zemi pochopil z tohoto impulsu, jenž musel být uskutečněn právě zde jako nejdůležitější obsah všeho dění na Zemi.

Tak vidíme, že další část, která musí být z duchovního zjevení přičleněna ke křesťanství, je z křesťanství zrozená idea znovuvtělování. Když tomu porozumíme, nahlédneme, co dnes pro nás v oblasti vědy o duchovnu znamená vědomí, které si vytváříme z obsahu svatodušního zjevení. Znamená to pro nás ospravedlnění toho, že smíme přijímat toto zjevení a můžeme cítit obnovu zjevení oné síly, která je obsažena v ohnivých jazycích sestoupivších na první vyznavače Krista.

A mnohé z toho, co bylo v poslední době řečeno v našem hnutí, může dnes předstoupit znovu před naše duše. Jeví se nám to jako setkání Východu se Západem, jako spojení dvou mohutných zjevení, křesťanství a buddhismu. Vidíme je splývat v duchovnu. A správné porozumění křesťanské myšlenky svatodušní nám dává možnost ospravedlnit splynutí těchto dvou největších náboženství v přítomné době zde na Zemi. Ale nejen zevními podněty je možné spojit tato dvě zjevení dohromady: zůstalo by to jen teorií. Kdo by snad chtěl stmelit to, co přineslo křesťanství a co přinesl buddhismus, v nové náboženství, ten by lidstvu nepodal žádný nový obsah pro duši, nýbrž jen abstraktní teorii, která by nemohla rozehrát duši žádného člověka. Má-li dojít k něčemu takovému, musí přijít nová zjevení. A těch se nám dostává právě v tom, co k nám zaznívá jako hlásání vědy o poznání ducha, dnes prozatím vnímatelné jen pro ty, kteří duchovně vnitřní výchovou uzráli k tomu, aby v nich mohl mluvit Kristus, jenž je s námi až do konce vývoje Země. Ale bylo poukázáno na to, že žijeme v důležité době lidského vývoje: ještě před uplynutím

tohoto století vyvinou se v lidské duši nové síly, které člověka povedou k vyvinutí jistého druhu éterného jasnozření, čímž se u určitých lidí jako přirozeným způsobem obnoví událost, kterou zažil před Damaškem Pavel. Takže se stupňováním duchovních sil v člověku Kristus opět objeví v éterném rouše. Toho, co zřel Pavel před Damaškem, se zúčastní stále více a více duší. A pak svět zjistí, že věda o duchovnu je právě ono předem zvěstované zjevení obnovené a proměněné pravdy Kristova impulsu. A tomuto novému zjevení porozumí jen ti, kteří věří, že svěží proud duchovního života, do něhož nerozlučně po všechny budoucí časy vproudil Kristus, zůstane živým pro všechny věky. Kdo tomu nechce věřit, nechť dále hlásá zastaralé křesťanství. Kdo však věří ve skutečnou událost svatodušní a rozumí jí, ten si také uvědomí, že to, co počalo křesťanským zvěstováním, se bude vyvíjet stále dál. Bude mluvit k lidstvu vždy v nových a nových tónech. Vždy tu budou individualizované duševní světy Ducha svátého, ohniví jazykové, a lidská duše bude schopná vždy v nových vzplanutích a s novými podněty prožívat Kristův impuls.

Budoucnosti křesťanství můžeme věřit tehdy, rozumíme-li vpravdě myšlence svatodušní. Pak předstoupí před nás mohutný obraz se silou, která působí jako v duši přítomná síla. Pak pociťujeme budoucnost, jak ji pociťovali první vyznavači, kteří první v inspiraci Ducha svátého chápali budoucnost: chceme oživit ve svých duších něco, co nezná žádné hranice mezi jednotlivými skupinami lidstva a co promlouvá řečí, která je srozumitelná všem duším po celé Zemi. Pociťujeme myšlenky míru, lásky a souladu spočívající v myšlence svatodušní a cítíme, jak tato svatodušní myšlenka oživuje naši svatodušní slavnost. Cítíme, že je zástavou naší naděje na svobodu a věčnost.

Tím, že cítíme, jak se v naší duši probouzí individualizovaný duch, probouzí se v nás nejdůležitější vlastnost ducha: nekonečnost duchovna. V účasti na duchovnu může si člověk uvědomit svoji nesmrtnost a svoji věčnost. A pak cítíme v myšlence svatodušní plně mohutnost oněch prastarých slov, která sdělovali zasvěcenci dalším zasvěcencům v nejrůznějších jazycích, a která nám zjevují smysl moudrosti a věčnosti. Cítíme je jako svatodušní myšlenku, která byla předávána od epochy k epoše slovy zaznívajících teprve dnes exoterně, aby ji pochopilo celé lidstvo:

Bytost řadí se k bytosti v šířích prostoru, bytost
následuje za bytostí v postupu časů. Když setrváš v

šířích prostoru a v postupu časů, nacházíš se, ó
človče, jedině v říši pomíjivosti. Ale nad pomíjivost
se mocně pozvedá tvá duše, když tušíc nebo znajíc
zří nepomíjivé za šíří prostoru a za postupem časů.

